

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

28719

Aşağıdaki soruların **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Bakanlığınızca Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği Uygulamaları Genelgesi (2009/7) yürürlüğe konulduğu zaman Genelge'nin iptali için birden fazla dava açılmış bu davalar sonucunda Genelge'nin bir bölümü iptal edilmiştir. Ancak, Genelgenin mahkemelerce iptal edilen ya da yürütmenin durdurulması kararı verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararlarına konu, yapılacak işin/projenin yaşama, yaşam alanlarına yapacağı etkinin değerlendirmesine gerek duyulmadan, proje uygulanırken ve uygulanması durumunda oluşacak etkiler değerlendirilmeden, bu etkilerin önlenabilir olup olmadığı belirlenmeden yapılmaktadır. Projenin etkileri hakkında ÇED raporlarında belirlenenlerin doğru olup olmadığı bile belirlenmeden, giderilebilir etkileri ile bunlara ilişkin önlemlerin bile yeterli olup olmadığı tespit edilememektedir.

ÇED süreci İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısı ile başlamakta ve sonuçlandırılmaktadır. Başvuruya konu proje usulen incelenmekte, idare tarafından onaylanmaktadır. ÇED sürecinde ilgili idare tarafından yapılamayanlar, eksik yapılanlara mahkeme kararlarının tümüyle gözden geçirilmemesi, halkın, emek, meslek örgütlerinin itirazlarına eklendiğinde başvuruya esas olan proje, iş, çevresel ve sosyal etkileri ne olursa olsun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ya da ilgili İl Müdürlükleri tarafından doğrudan onaylanmaktadır.

Bu Genelge uygulaması ile Halkın Katılımı Toplantısı yapılmamakta, yöre halkının, demokratik kitle (emek, meslek, ekoloji) örgütlerinin dava açarak iptal ettirdiği projelerin değişiklikleri hakkında söz hakkı engellenmektedir.

Mahkeme kararları ile doğal alanların korunmasının imkânsız olduğu tespit edilmiş projelerin, 2009/7 sayılı Genelge'ye göre ÇED olumlu kararı ile sonuçlandırıldığına ve yürütüldüğüne şahit olunmaktadır.

ÇED gerekli değildir kararlarında da benzer bir süreç işlemektedir. Türkiye'de bugün itibarıyla, verilen tüm kararlar içinde, valiliklerce (Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri) onaylanan ÇED gerekli değildir kararlarının oranı, %97,75'e ulaşmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınızca 2009/7 sayılı Genelgeye göre verilen ÇED olumlu ve ÇED olumsuz kararlarının sayısı nedir? Hangi Projelere kaç kez uygulanmıştır? Bakanlığınız ÇED Genel Müdürlüğü'nde 2009/7 sayılı Genelge'ye göre yeniden ÇED süreci işletilen projelerin onaylanması gerektiği yönünde bir iç işleyiş kararı var mıdır?
- 2- Türkiye ölçeğinde mahkeme kararlarına göre alınacak önlemlerle doğanın korunmasının imkânsız olduğu tespit edilen, yapılmalı ve onaylanmalarının

hukuka ve bilime aykırı olduğu belirlenen projeler; 2009/7 sayılı Genelgenin yürürlükte kalması konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 3- ÇED olumlu kararına karşı açılan davalarda mahkeme kararları bilirkişi raporlarına dayanmakta; bilirkişiler bilimsel verilere göre, yerinde yapılan incelemelerle raporlarını düzenlemektedirler. Yerinde yapılan incelemelerle doğal alanlarda korumanın mümkün olmadığı mahkeme kararlarıyla tespit edilmiş alanlarda mahkeme kararlarını dikkate alarak değişiklik yapmak mümkün müdür?
- 4- Bakanlığınızın 2009/7 Genelgesine göre verdiği onaylar için gerekçeniz nedir? Neden bilime ve hukuka aykırı olduğu belirlenen mahkeme kararlarında belirtilen işler/ projeler için yeniden ÇED olumlu kararlarını alıyorsunuz?
- 5- Valiliklerce verilen ÇED gerekli değildir kararlarının gerekçesi nedir? Bu kararlarla onaylanan neredeyse bütün projeler ÇED ile konulan ve uluslararası sözleşmelere konu olan doğanın korunması ilkesine uygun mudur?